

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Parafována dohoda o účasti ČR v Evropském hospodářském prostoru

Zástupci deseti kandidátských zemí, jež vstupují do Evropské unie, parafovali spolu s představiteli států Evropského sdružení volného obchodu (ESVO) a Evropské komise dohodu o přistoupení k Evropskému hospodářskému prostoru (EHP). Dohoda pro nováčky znamená mimo jiné značný finanční přínos.

Zástupci deseti kandidátských zemí, jež vstupují do Evropské unie, parafovali spolu s představiteli států Evropského sdružení volného obchodu (ESVO) a Evropské komise dohodu o přistoupení k Evropskému hospodářskému prostoru (EHP). Dohoda pro nováčky znamená mimo jiné značný finanční přínos.

EHP vytváří dosud 15 členských zemí EU a tři ze čtyř zemí ESVO - Norsko, Island a Lichtenštejnsko (Švýcarsko se nepodílí). Tyto tři země se de facto účastní jednotného vnitřního trhu EU s výjimkou obchodu se zemědělskými a rybími produkty. Po nadcházejícím rozšíření zahrne EHP 28 zemí.

Při dlouhém a dosti těžkém vyjednávání se nakonec země ESVO zavázaly zaplatit za volný přístup na trhy nových členů 600 milionů eur, které budou uvolňovány po 120 milionech ročně po dobu pěti let. Tyto peníze si rozdělí 10 nováčků a tři chudší členové dosavadní EU (Španělsko, Portugalsko, Řecko) podle schváleného klíče. ČR připadne 8,09 procenta, tedy 48 milionů eur. Slovensko dostane 5,39 procenta, Polsko rekordních 46,8 procenta.

Oficiálním smyslem tohoto příspěvku je zmenšovat rozdíly v životní úrovni v Evropě. Stejně zdůvodnilo Norsko svůj zvláštní pětiletý finanční mechanismus, který bude sloužit pouze pro nové členy EU. Obsahuje sumu 567 milionů eur, z nichž český podíl činí 11 procent, tedy 62,4 milionu. Celkově by tedy ČR měla na vstupu do Evropského hospodářského prostoru vydělat 110 milionů eur do roku 2009.

Zvláštní výbor ESVO bude dbát na to, aby tyto prostředky byly vydávány na spolufinancování projektů orientovaných na ochranu životního prostředí, záchranu evropského kulturního dědictví, na školství a vzdělávání, posilování státní správy, a také na zdravotnictví a péči o děti. Novové jsou připraveni přispívat také na zvyšování ochrany vnějších hranic EU a vůbec posilování schengenského režimu.

Dohodu parafovali velvyslanci zúčastněných zemí při EU; za ČR to byl Pavel Telička. Její podpis se očekává pravděpodobně na začátku září. Poté musí být ratifikována v parlamentech všech 28 zemí. V platnost vstoupí souběžně se Smlouvou o přistoupení nováčků k Evropské unii.

Součástí parafovaného dokumentu je také lichtenštejnská deklarace, která formálně oznamuje oficiální uznání České republiky a Slovenska tímto knížectvím. Vyjadřuje vůli řešit "otevřené majetkové otázky" mezi Lichtenštejnskem a oběma součástmi bývalého Československa. Ty na ni reagují vlastními deklaracemi, v nichž se hlásí ke vzájemnému uznání, o majetku se však nezmiňují. Podle nejmenovaného lichtenštejnského zdroje jsou ještě dva měsíce na bilaterální jednání. "Není vyloučeno, že se nám podaří dosáhnout takového porozumění, že tyto deklarace nebudou nakonec nutné," uvedl.

Lichtenštejnsko zpochybňuje poválečné konfiskace majetku svých občanů v Československu.